

معاملات بورس تهران متعادل شد

روز گذشته بازار سهام تهران در حالی به کار خود پایان تهران با وجود ثبت قله روزانه ۲،۹۴۹،۳۴۵،۳۰ واحد در نیمه نخست معاملات، در پایان با کاهش ۶،۰۸۴،۲۰ واحدی معادل ۰،۲۱ درصد در عدد ۲،۹۲۶،۰۵۹،۲۵ واحد بسته شد.

روز گذشته بازار سهام تهران در حالی به کار خود پایان داد که شاخص کل بورس پس از حرکتی صعودی در آغاز معاملات و ثبت قله روزانه ۲،۹۴۹،۳۴۵،۳۰ واحد، تحت تاثیر شدت گرفتن عرضه‌ها، بخش زیادی از رشد خود را از دست داد و با کاهش ۶،۰۸۴،۲۰ واحد معادل ۰،۲۱ درصد در سطح ۲،۹۲۶،۰۵۹،۲۵ واحد بسته شد.

این عقب‌نشینی پس از نزدیک شدن شاخص به کانال ۳ میلیون واحد، بار دیگر بیلگر نقش مستقیم ارائه بازارساز در حفظ ترازهای کلیدی بود، به‌ویژه آنکه تثبیت بالای ۲،۹۰۰،۰۰۰ واحد همچنان امید به تغییر روند اصلی بازار را زنده‌نگه‌می‌دارد، هرچند سایه‌سنگین ابهامات ژئوپلیتیک منطقه، بورس را در وضعیت یکی از پرنریسک‌ترین بازارهای سرمایه قرار داده است.

در نیمه نخست معاملات روز گذشته، جریان نقدینگی حقیقی با قدرت بیشتری وارد بازار شد و شاخص کل تا ارتفاع ۲،۹۴۹،۳۴۵،۳۰ واحد پیش رفت. ارزش معاملات خرد تا ساعت ۵:۴۸ ی ۱۲۰:۰ به ۱۴،۲۶۰ میلیارد تومان رسید که نسبت به سطح‌های معمول قابل توجه بود.

صف خرید برای ۱۲۸ نماد در ارزش ۱،۵۵۷ میلیارد تومان و صف فروش برای ۹۲ نماد به ارزش ۱،۰۵۰ میلیارد تومان ثبت شد. خروج نقدینگی از خرید حقوقی‌ها ۲۵۹ میلیارد تومان و از صندوق‌های درآمد ثابت ۸۲۲ میلیارد تومان گزارش شد. همچنین سرانه خرید حقیقی‌ها ۸۹ میلیون تومان و سرانه فروش حقیقی‌ها ۸۴،۴ میلیون تومان بود.

برتری نسبی تقاضا، در نهایت تحت فشار عرضه‌ها و شناسایی سود، به عقب‌نشینی شاخص انجامیده به‌گونه‌ای که از نقطه اوج صبح تا پایان بازار، بیش از ۲۳ هزار واحد از دست رفت. این کاهش در حالی رخ داد که هنوز بخش قابل توجهی از نمادهای پرتراکنش، معاملات مثبت خود را حفظ کردند.

■ ■ ■

تعر ف‌های تفکیک‌شده برق برای ۱۲ گروه صنعتی

مدیر کل دفتر مدیریت انرژی و پرنامریری امور مشتریان توانیر، تغییر الگوی مصرف را لازمه اصلی مدیریت کمبود برق صنایع عنوان کرد و از امکان فروش مازاد برق توسط خود صنایع در بورس انرژی خبر داد.

عبدالامیر یاقوتی ضمن تشریح چالش‌های تامین برق صنایع با اشاره به تاثیر کاهش توان تولید نیروگاه‌های آبی، گفت: با توجه به توان تولیدی کمتر از ۵۰ درصدی نیروگاه‌های آبی که امسال با آن مواجه بودیم، سعی کردیم بخش کمتری از مدیریت مصرف را به صنعت انتقال دهیم، بنابراین بخشی از کمبودها به حوزه مشترکان اداری و خانگی منتقل شد.

یاقوتی با تأکید بر قابلیت صنعت برای مدیریت مصرف، خاطرنشان کرد: این قابلیت در صنعت وجود دارد میزان برق خود را به نحوی مدیریت کند تا در فصل سرد سال بیشتر استفاده کند. لازمه مدیریت ناترازی برق، تغییر در مدل مصرفی است تا شرکت‌های تامین‌کننده بتوانند در ماه‌هایی که محدودیت کمتری دارند، از کل انرژی مورد نیاز خود استفاده کنند.

وی مصداق این امر را افزایش ۲۰ درصدی مصرف برق صنایع در فروردین‌ماه، پیرو اطلاع‌رسانی انجام‌شده در اسفند سال گذشته اعلام کرد.

مدیرکل دفتر مدیریت انرژی توانیر در ادامه به نرخ برق صنایع اشاره کرد و گفت: متوسط تعرفه برق صنایع ۹۹۸ تومان است که با در نظر گرفتن نرخ سوخت و ترانزیت به حدود ۱۴۰۰ تومان می‌رسد.

به گفته وی، ۳ فاکتور میزان صادرات، شدت انرژی و سهم صنعت در اقتصاد، بر نرخ پایانی انرژی آنها اثرگذار است. بر این اساس، نرخ برق برای ۱۲ گروه صنعتی تعیین شده که از ۲۰ تا ۲۲ سنت (معادل ۱،۶۸ تومان) متغیر است و طبیعتاً صنایع انرژی‌پر بانخ‌بیشتری مواجه‌ه‌س‌تند.

■ ■ ■

گلايه‌از بدعهدي دولتمردان در پرداخت پول گندم کاران

عضو شورای قیمت‌گذاری محصولات کشاورزی گفت: سازمان هدفمندسازی یارانه‌ها مجوز قانونی در تقسیم پول گندم‌کاران ندارد که خودمختار ۳ درصد مطالبات را به صندوق بیمه واریز کند. عطالله هاشمی، عضو شورای قیمت‌گذاری و اتخاذ سیاست‌های حمایتی محصولات اساسی کشاورزی با گلابله‌از بدعهدي دولتمردان در پرداخت پول گندم کاران گفت: تا امروز حدود ۹۷ درصد مطالبات گندم‌کاران پرداخت و ۳ درصد باقی را دولت به عنوان بیمه فراگیر و پرخطر گندم بلوکه کرده است.

وی افزود، سال گذشته در جلسه شورای قیمت‌گذاری برای تعیین نرخ خرید تضمینی گندم سال زراعی ۱۴۰۴-۱۴۰۳، اعضای بخش خصوصی این شورا با قیمت ۲۰،۵۰۰ تومان موافقت کردند به این شرط که دولت سهم بیمه گندم‌کاران را به صندوق بیمه محصولات کشاورزی بپردازد. هاشمی ادامه داد: به این ترتیب قرار شد در بسته حمایتی سال گذشته برای گندم، پرداخت سهم کشاورزان به صندوق از سوی دولت باشد.

رئیس بنیاد ملی گندم‌کاران با بیان اینکه دولت بدعهدي کرده است، اظهار کرد: این موضوع برای کشت گندم حیاتی است و کشاورزان نسبت به این عملکرد اعتراض دارند. وی افزود: این بدعهدي منجر به بی‌اعتمادی گندم‌کاران به دولت می‌شود، ضمن اینکه سازمان هدفمندسازی یارانه‌ها مجوز قانونی در تقسیم پول گندم‌کاران را ندارد. عضو شورای قیمت‌گذاری و اتخاذ سیاست‌های حمایتی محصولات کشاورزی تأکید کرد: این اختلافی است که باید در شورای به آن رسیدگی شود. در این راستا وزارت جهاد کشاورزی بنیاد ملی گندم‌کاران و صندوق بیمه محصولات کشاورزی باید موضوع را پیگیری و رفع کنند نه اینکه سازمان هدفمندسازی یارانه‌ها خودمختار بخشی از پول گندم‌کاران را بدون صحبت با اعضای شورای قیمت‌گذاری به صندوق بیمه محصولات کشاورزی پرداخت کند.

«وطن امروز» از رشد اشتغال در تابستان ۱۴۰۴ گزارش می‌دهد

تابستان اشتغال‌زایی

مشاغل کم‌درآمد، ناپایدار یا اشتغال ناقص باشد، باید با احتیاط بیشتری به آن نگاه کرد. در این میان، کاهش نرخ بیکاری جوانان نیز قابل توجه است. نرخ بیکاری گروه سنی ۱۵ تا ۲۴ سال به ۱۹ درصد و گروه ۱۸ تا ۲۵ سال به ۱۴،۴ درصد رسیده که هر دو نسبت به سال قبل، کاهش ۰،۴ درصدی داشته است. این کاهش‌ها اگر ادامه‌دار باشند، می‌توانند به بهبود معیشت خانوارهای جوان و کاهش فشارهای اجتماعی منجر شوند.

با وجود این نشانه‌های مثبت، سهم اشتغال ناقص همچنان قابل توجه است. در تابستان ۱۴۰۴ حدود ۷،۶ درصد از شاغلان کمتر از ۴۴ ساعت در هفته کار کرده‌اند و آماده انجام کار بیشتر بوده‌اند. این رقم نشان می‌دهد بخشی از اشتغال موجود، از نوع ناپایدار و ناکافی است. در مقابل، ۳۸،۵ درصد شاغلان بیش از ۴۹ ساعت در هفته کار کرده‌اند که می‌تواند نشانه‌ای از فشار کاری بالا و نبود تعادل در بازار کار باشد.

■ تاثیر روند کاهش بیکاری و بهبود اشتغال

اگر روند کاهش بیکاری و بهبود اشتغال ادامه یابد، اقتصاد ایران می‌تواند از چند مسیر منتفع شود. نخست، افزایش اشتغال بویژه در بخش‌های مولد، به رشد تولید ناخالص داخلی منجر خواهد شد. دوم، با افزایش درآمد خانوارها، قدرت خرید تقویت شده و فشار تورمی بر اقشار آسیب‌پذیر کاهش می‌یابد. سوم، اشتغال پایدار می‌تواند به کاهش آسیب‌های اجتماعی مانند بزهکاری، مهاجرت‌های اجباری و نارضایتی عمومی کمک کند. چهارم، ثبات در بازار کار یکی از مؤلفه‌های مهم برای جذب سرمایه‌گذاری داخلی و خارجی است. و

در نهایت، با افزایش تعداد بیمه‌شدگان، صندوق‌های بیمه و بازنشستگی نیز تقویت خواهند شد. آمارهای اشتغال در تابستان ۱۴۰۴ با نشانه‌هایی از بهبود نسبی وضعیت بازار کار، نشانه ثبات اقتصادی است و اگر روند با رشد تولید، افزایش بهره‌وری و کاهش اشتغال ناقص همراه شود، می‌توان آن را نقطه آغاز یک دوره احیای اقتصادی دانست، در غیر این صورت

گروه اقتصادی: در اقتصادهای در حال توسعه، اشتغال نه‌تنها شاخصی برای سنجش سلامت بازار کار است، بلکه نقش کلیدی در تحریک رشد اقتصادی، افزایش قدرت خرید خانوارها و کنترل اثرات تورمی ایفا می‌کند. در شرایطی که تورم مزمن، یکی از چالش‌های اصلی اقتصاد ایران در سال‌های اخیر بوده، هر گونه بهبود در وضعیت اشتغال می‌تواند به عنوان یک مکانیسم تعدیل‌گر عمل کند. اشتغال پایدار و مولد، بویژه در بخش‌های تولیدی و خدمات با ارزش افزوده بالا، نه‌تنها درآمد خانوارها را افزایش می‌دهد، بلکه با تقویت تقاضای مؤثر، به رشد اقتصادی کمک کرده و از فشار تورمی ناشی از کمبود عرضه جلوگیری می‌کند. بررسی شاخص‌های بازار کار در تابستان ۱۴۰۴ نشان می‌دهد هرچند نرخ مشارکت اقتصادی کاهش یافته اما نرخ بیکاری نیز روند نزولی داشته است؛ نشانه‌ای از پویایی نسبی اقتصاد و ظرفیت آن برای جذب نیروی کار.

در تابستان ۱۴۰۴، بازار کار ایران با نشانه‌هایی از بهبود نسبی همراه بوده و نرخ بیکاری جمعیت ۱۵سال و بیشتر به ۷،۴ درصد رسیده که نسبت به مدت مشابه سال قبل، کاهش ۰،۱ واحد درصدی را نشان می‌دهد. این کاهش هرچند محدود اما در شرایطی رخ داده که نرخ مشارکت اقتصادی نیز با افت ۰،۹ درصدی به ۴۰،۸ درصد رسیده است. به عبارت دیگر، بخشی از جمعیت فعال از بازار کار خارج شده؛ اما همزمان نرخ بیکاری نیز کاهش یافته است؛ پدیده‌ای که می‌تواند از تغییرات ساختاری در بازار کار یا بهبود کیفیت اشتغال حکایت داشته باشد.

جمعیت شاغل کشور در این فصل به حدود ۲۴ میلیون و ۹۵۸ هزار نفر رسیده است؛ رقمی که نسبت به تابستان ۱۴۰۳، کاهش حدود ۱۷۱ هزار نفری را نشان می‌دهد. با این حال، بررسی سهم بخش‌های اقتصادی از اشتغال نشان می‌دهد بخش خدمات با سهم ۵۳،۱ درصدی همچنان نقش اصلی را در جذب نیروی کار ایفا می‌کند. پس از آن، صنعت با ۲۲،۶ درصد و کشاورزی با ۱۴،۲ درصد قرار دارند. این ترکیب نشان می‌دهد تحرک اشتغال عمدتاً در بخش خدمات رخ داده که وابسته به تقاضای مصرفی، فعالیت‌های شهری و مشاغل خدماتی است.

اگر این تحرک در بخش خدمات ناشی از افزایش تولید کالا و خدمات باشد، می‌توان آن را نشانه‌ای از رشد اقتصادی دانست اما اگر صرفاً حاصل گسترش

آینده به زیر ۷ درصد برسد، این کاهش بویژه در گروه‌های جوان و تحصیلکرده، می‌تواند پیامدهای مثبتی برای معیشت خانوارها، کاهش فشارهای اجتماعی و افزایش رضایت عمومی داشته باشد.

از سوی دیگر، افزایش سرمایه‌گذاری خصوصی به معنای ارتقای بهره‌وری، توسعه صادرات غیرنفتی و کاهش وابستگی به درآمدهای نفتی خواهد بود. این مسیر، نه‌تنها اقتصاد را در برابر شوک‌های خارجی مقاوم‌تر می‌کند، بلکه زمینه‌ساز رشد پایدار و فراگیر خواهد بود. در چنین شرایطی، اشتغال ناقص نیز به‌تدریج جای خود را به اشتغال کامل و تخصصی خواهد داد و سهم مشاغل با بهره‌وری پایین کاهش خواهد یافت. بررسی‌ها حکایت از این دارد اقتصاد ایران در تابستان ۱۴۰۴ نشان داده که ظرفیت حفظ پویایی را دارد اما برای آنکه این پویایی به جهش تبدیل شود، باید سرمایه‌گذاری بخش خصوصی به‌عنوان پیشران اصلی توسعه، مورد حمایت جدی قرار گیرد. این حمایت نه‌تنها از مسیر سیاست‌گذاری اقتصادی، بلکه از طریق اصلاحات نهادی، تسهیل فضای کسب‌وکار و تقویت زیرساخت‌های حقوقی و مالی باید دنبال شود. تنها در این صورت است که می‌توان به کاهش پایدار نرخ بیکاری و ارتقای کیفیت زندگی مردم امیدوار بود.

■ اشتغال، کلید تعادل اقتصادی و معیشتی

تداوم روند نزولی نرخ بیکاری در کنار حفظ اشتغال در بخش‌های خدمات، صنعت و کشاورزی، می‌تواند به‌عنوان نشانه‌ای از مقاومت اقتصاد ایران در برابر فشارهای تورمی تلقی شود. اگر این روند با سرمایه‌گذاری هدفمند در بخش‌های مولد و حمایت از کسب‌وکارهای کوچک و متوسط همراه شود، نه‌تنها تولید داخلی تقویت خواهد شد، بلکه قدرت خرید مردم نیز بهبود می‌یابد. این بهبود بویژه در شرایطی که تورم بر سبد مصرفی خانوارها سایه انداخته، می‌تواند نقش حیاتی در حفظ ثبات اجتماعی و اقتصادی ایفا کند. اشتغال پایدار با کاهش وابستگی به یارانه‌ها و حمایت‌های دولتی، مسیر را برای اصلاحات ساختاری و رشد بلندمدت هموار می‌سازد. در نهایت، اشتغال نه‌فقط یک شاخص آماری، بلکه یک ابزار راهبردی برای خنثی‌سازی اثرات تورم و بازسازی اعتماد عمومی به اقتصاد ملی است.

این بهبود ممکن است صرفاً حاصل جابه‌جایی‌های آماری یا تحرک در بخش‌های غیرمولد باشد. مسیر آینده اشتغال در ایران، نیازمند سیاست‌گذاری دقیق، حمایت هدفمند از تولید و اصلاح ساختار بازار کار است تا بتواند به‌طور پایدار بر معیشت مردم و سلامت اقتصادی کشور اثرگذار باشد.

در ادامه روند تحولات بازار کار در تابستان ۱۴۰۴، آنچه بیش از همه جلب توجه می‌کند، حفظ پویایی اقتصاد ایران در شرایطی است که بسیاری از اقتصادهای منطقه با رکود یا نوسانات شدید مواجهند. کاهش نرخ بیکاری در کنار ثبات نسبی در ترکیب اشتغال، نشان می‌دهد موتور اشتغال‌زایی کشور هرچند با سرعت محدود اما همچنان فعال است. این پویایی، حاصل مجموعه‌ای از عوامل درونی از جمله تاب‌آوری بخش خدمات، تحرک صنایع کوچک و متوسط و ظرفیت‌های نهفته در بازار داخلی است.

■ محرک کلیدی رشد اشتغال

با این حال، تداوم این روند مثبت نیازمند یک محرک کلیدی است؛ سرمایه‌گذاری هدفمند بخش خصوصی. در شرایطی که منابع عمومی با محدودیت مواجهند و دولت با چالش‌های بودجه‌ای روبه‌رو است، ورود سرمایه‌های خصوصی به حوزه‌های مولد می‌تواند نقش تعیین‌کننده‌ای در تثبیت و تعمیق اشتغال ایفا کند. تجربه کشورهای موفق نشان داده هرگاه بخش خصوصی با امنیت حقوقی، ثبات سیاستی و مشوق‌های اقتصادی همراه شود، نه‌تنها نرخ بیکاری کاهش می‌یابد، بلکه کیفیت اشتغال نیز بهبود می‌یابد.

در ایران نیز اگر سرمایه‌گذاری در بخش‌های صنعتی، خدمات فناوریانه، کشاورزی نوین و زیرساخت‌های شهری تقویت شود، می‌توان انتظار داشت نرخ بیکاری در فصل‌های

دبیر انجمن انرژی‌های تجدیدپذیر ایران در گفت‌وگو با «وطن امروز»:

بازدهی نیروگاه خورشیدی خانگی ۲۰ ساله است

خورشیدی بین ۲۵ تا ۳۰ سال است، در صورت بازگشت اصل سرمایه طی ۵ سال، صاحب نیروگاه می‌تواند بیش از ۲ دهه از مزایای مالی و زیست‌محیطی آن بهره‌مند شود.»

■ **برق خورشیدی پشتمانی؛ سرمایه‌گذاری‌ای با بازگشت ۵ ساله**

زنگنه درباره صرفه اقتصادی نیروگاه‌های خورشیدی گفت: «تجهیز یک خانه به نیروگاه خورشیدی پشتمانی بدون باتری، حدود ۱۸۰ میلیون تومان هزینه دارد. اگر این رقم با قبوض برق خانگی مقایسه شود، در نگاه اول به صرفه به نظر نمی‌رسد، زیرا نسبت به هزینه مشترکان پر مصرف نیز سرمایه‌گذاری بالایی است و از طرفی برق تحویلی به مشترکان بویژه مشترکان کم‌مصرف یارانه‌ای است. با این‌حال، مدل فعلی به‌گونه‌ای طراحی شده که دولت برق تولیدی مشترکان را به صورت تضمینی خریداری می‌کند. به این ترتیب، کسی که یک سیستم ۵ کیلوواتی روی سقف خانه خود نصب کند، نسبت به موقعیت مکانی می‌تواند سالانه حدود ۳۰ تا ۳۵ میلیون تومان از محل فروش برق درآمد کسب کند. اگر این موضوع به عنوان یک سرمایه‌گذاری دیده شود، طرح توجیه اقتصادی دارد و بازگشت سرمایه آن امکان‌پذیر است.»

■ نصب نیروگاه‌های خورشیدی با تسهیلات بانکی

دبیر انجمن انرژی‌های تجدیدپذیر ایران همچنین درباره سرمایه اولیه راه‌اندازی افزود: «برای رفع مشکل سرمایه اولیه، سابقاً فراخوانی در سایت خود منتشر کرده تا متقاضیان نصب سیستم‌های ۵ و ۱۰ کیلوواتی شناسایی و از طریق بانک‌ها

مشمول دریافت تسهیلات شوند. بانک‌هایی مانند ملت این امکان را فراهم کرده‌اند تا شهروندان با دریافت وام، سرمایه اولیه را تأمین و تجهیزات خورشیدی را روی سقف منازل خود نصب کنند. برآوردها نشان می‌دهد بازگشت سرمایه در این طرح ۴ تا ۵ سال زمان می‌برد؛ عددی که مورد تأیید سیستم بانکی نیز است. از آنجا که عمر مفید این سامانه‌ها بین ۲۵ تا ۳۰ سال است، در صورت بازگشت اصل سرمایه طی ۵ سال، صاحب نیروگاه می‌تواند بیش از ۲ دهه از مزایای مالی و زیست‌محیطی آن بهره‌مند شود.»

■ بهبود چالش‌های اجرایی با ورود بخش خصوصی

زنگنه درباره چالش‌های فنی و موانع این طرح افزود: «البته نصب این سامانه‌ها بدون مانع نیست. در ساختمان‌های چندواحدی، تعیین تکلیف پشتمان میان ساکنان می‌تواند مشکل‌ساز شود. در خانه‌های روستایی یا قدیمی نیز ممکن است سقف استحکام لازم برای نصب صفحات را نداشته باشد یا فضای جانبی کافی وجود نداشته باشد. علاوه بر این، هرچند نگهداری این تجهیزات پیچیده نیست اما نیازمند رعایت الزامات مشخصی است. برای رفع این مشکلات، سابقاً به سمت تجمع طرح‌ها رفته تا شرکت‌های تخصصی مسؤولیت نصب و بهره‌برداری چندین سامانه را بر عهده بگیرند. این کار ضمن کاهش هزینه نصب، کیفیت اجرا را بالا می‌برد و در دوران بهره‌برداری، یک مرجع پاسخگو برای تعمیر و نگهداری فراهم می‌کند.»

وی در ادامه افزود: «در حوزه تأمین تجهیزات نیز شورای

گروه اقتصادی: چالش ناترازی برق و وابستگی شدید سبد تولید برق به گاز، نیروگاه‌های خورشیدی خانگی را به سرمایه‌گذاری‌ای جذاب با بازگشت ۴ ساله سرمایه و سود پایدار ۲۰ ساله تبدیل کرده است. در واقع ناترازی برق در ایران تنها به رشد مصرف یا کمبود نیروگاه‌های حرارتی مربوط نمی‌شود، بلکه ریشه اصلی آن در وابستگی ۸۶ درصدی تولید برق به گاز طبیعی و عقب‌ماندگی در توسعه انرژی‌های تجدیدپذیر است. هر زمستان با افت فشار گاز و هر تابستان با اوج مصرف، خاموشی صنایع و قطع برق خانگی تکرار می‌شود، در حالی که خورشید ظرفیتی مطمئن، ارزان و بی‌نیاز از سوخت‌رسانی دارد. خرید تضمینی برق و تسهیلات بانکی، زمینه ورود خانوارها و شرکت‌ها به این حوزه را فراهم کرده اما بخش خصوصی همچنان با مانع وثائق بانکی و چالش‌های فنی ساختمان‌ها دست‌وپنجه نرم می‌کند؛ چالش‌هایی که در صورت رفع، این طرح را به یکی از امن‌ترین و پاک‌ترین منابع تولید برق بدل خواهد کرد. در همین راستا «وطن امروز» با محمدامین زنگنه، دبیر انجمن انرژی‌های تجدیدپذیر ایران گفت‌وگو کرده که در ادامه می‌خوانید.

■ کمبود تنوع در سبد تولید انرژی از علل اصلی ناترازی برق

دبیر انجمن انرژی‌های تجدیدپذیر ایران با تأکید بر عمر مفید، سرمایه‌گذاری و مزایای مالی و زیست‌محیطی انرژی خورشیدی گفت: «برآوردها نشان می‌دهد بازگشت سرمایه در این نوع سرمایه‌گذاری ۴ تا ۵ سال زمان می‌برد؛ عددی که مورد تأیید سیستم بانکی نیز هست. از آنجا که عمر مفید پنل

